

מסורת הש"ס

(א) [גיטין נט.]
(ב) [תוספתא נדה פ"ב.]
(ג) כריתות כב. [ע"ש]
(ד) [ע"ש, ג.] כריתות כב.;
(ה) [תוספתא נדה פ"ב.]
(ו) [ע"ש, ח.] כריתות כב.;
(ז) [ע"ש, ט.] כריתות כב.;
(ח) [ע"ש, י.] כריתות כב.;
(ט) [ע"ש, יא.] כריתות כב.;
(י) [ע"ש, יב.] כריתות כב.;
(יא) [ע"ש, יג.] כריתות כב.;
(יב) [ע"ש, יד.] כריתות כב.;
(יג) [ע"ש, טו.] כריתות כב.;
(יד) [ע"ש, טז.] כריתות כב.;
(טו) [ע"ש, טז.] כריתות כב.;
(טז) [ע"ש, טז.] כריתות כב.;
(יז) [ע"ש, טז.] כריתות כב.;
(יח) [ע"ש, טז.] כריתות כב.;
(יט) [ע"ש, טז.] כריתות כב.;
(כ) [ע"ש, טז.] כריתות כב.;
(כא) [ע"ש, טז.] כריתות כב.;
(כב) [ע"ש, טז.] כריתות כב.;
(כג) [ע"ש, טז.] כריתות כב.;
(כד) [ע"ש, טז.] כריתות כב.;
(כה) [ע"ש, טז.] כריתות כב.;
(כו) [ע"ש, טז.] כריתות כב.;
(כז) [ע"ש, טז.] כריתות כב.;
(כח) [ע"ש, טז.] כריתות כב.;
(כט) [ע"ש, טז.] כריתות כב.;
(ל) [ע"ש, טז.] כריתות כב.;

תורה אור השלם

1. אך את זה לא תאכלו
ממעלה הגדה וממפרס
הפרקה את הגדול כי
מעלה גרה הוא הפרקה
איננו מפרס קטא דהא
לכם: ויקרא יא ד

גליון הש"ס

נמ' כי אתא רבי בר
יוחנא: לעיל דף ע"א
למן דף ע"ב חולין דף
מד ע"א: שם הרי זו לא
תאכל: ע' יבמות דף לו
ע"א: שם הרי זו לא תאכל:
תוס' ד"ה רבי יהושע וכו'
ואפ' שם: כדמסקין
שנת דף ע"א:

מוסף רש"י

נמ' ענין: לנן טעם
למחוק [מגילה יד: וביק
צב: ינשו:] ומה בהמה
במעלה במעלה: שכן
זה זית וזית [ברכות
כב.]: אוציא את הכלב
שאינו שוח בבל
דנעורה מותר ונכנסה
טמאה אסור (שם).

תוספות ר"ד

ועד כמה הוא מכירה אחר
עולא ואחיימא ר"י א"ר
עד ג"ח ושמואל אחר עד
ל' יום ור"י אחר משום
שאינו לינוק מאשה אחרת.
ואינו גיל דאיכ' אמאי כפי
ועד כמה ופליגי אמוראי
בשנינו.
שאינו חפץ מאשה אחרת
אז כנף אותה. ועד
ההיא דאוחבה בדרא דנשי
כדאמר' לקמן מה נוצר
בבדיקה זו בנדרק ונראה
אם יונק מאשה אחרת
ומשה' גיל לפרש שאפ"פ
שהוא יונק מאשה אחרת
אם הוא מכיר את אמו
כופין אותה שכיין שהוא
מכירה אם נתנוח לאפ"ו יונק
לו פרידתה וסתכן ומשה'
כפי ועד כמה שכמה זמן
יכול התינוק להכיר את
אמו שסתכן בפרידתה
וגם בבדיקה (חזונית)
[שמחזירין] הנער על כל
הנשים לראות אם יכיר את
אמו ואילו כפתורין המורה
כיון שלא היו יונק מאשה
אחרת מה נוצר לו לומר
הוא קמסיה לאפ"ו יונק
הי' מתן ואפ"ה פניו שחי'
מכיר את אמו כפר אותה
ולחשוך וכוכית כדאמר'
ואם הי' מכירה ולא קאמר
ואם אינו יונק אלא ממנה:
ההיא גרושה ואתאי לקמי'
דבר שמואל הוה יחייב ר"ד
ב"י קמי' א"ל ב"ל בדיקה
אול אותבה בדרא דנשי.
שקיל' לבני' וקמיהד
עליוהו כי מטא לבלב היו
קמסיה לאפ"ה כבשיתיהו
לעינה מניה אחר לה שייך
ענין קום דרי בניך סומא
מנא ידע אמר ר"א בריחא

עד כמה. כמה חדשים אית לן למימר שידע להכירה מלינק מאשה
אחרת: כל חד לפוס חורפיה. יש תינוק חריף ומכירה כחמשים יום
ויש שאינו מכירה עד שלשה חדשים: כל זמן שמכירה. אין שיעור לדבר
אלא צדיקה הדבר תלוי אם אנו רואים שמכירה כופה ומניקתו בשכר

ואפ"י גירסה: הריא דאפ"י. גרסה
ולא היתה רואה להניק: ויל בדיקה. אם
מכירה: אופנה בדרא דנשי. הוסיפה
בשריה של נשים: מסוי. מציט: נטוף
ענין. זקוף ענין כמו דשפיל ואולי
צר אווזא ועניניה מטייפי דצ"ק (דף
35): דרי צריך. שאי צריך: ליונק
שקץ. כליליו יונק דבר משוקץ: חלץ
מהלכי שמים. חלץ של אשה
המהלכת בשמי רגלים: טמא. אסור:
שקטא כמגעה. שאינה מטמאה
מחיים: החמרת בחלצה. כדלמריין
בצבורות (דף 1): גמל גמל שני פעמים
חד לאסור חלצו: אדם שהחמרת
כמגעו. נדה: שאינו שוח בכל
שחי בטהורה טהור: הוא טמא.
מחד קרא נפקא ליה. ל"א זה זה טמא
כו' דמכני צרישה דקרא אף את זה
לא תאכלו זה מיעוטא הוא: ואמר
רש ששם גרסי': אפי' מלוח פרישה.
מדברין: אין זו. דמדאורייתא שרי
ורבנן נמי לא גזור ציה דלמרי' חלץ
מהלכי שמים טהור: הא דפריש. הא
דקמי מותר כשפירש מדדי האשה
לכלי. והיונק מן הדד כיונק שקץ
מדברין: וחילופא דדם. דמדפריש
אסור מדברין דמיחלף דדם צהמה
ואמי למימר דם צהמה אכל: דם שעל
גבי כר. כגון שנשכו ויכר זו דם
השינים: גורלו. לדס': מולא. דהא
ליכא דחזי ליה: גונה. המיילל מכאז
לכו. פליגדרי"א: יונק חלץ. משום
רפואה ורפואתו חלץ עז': מפרק.
הנותק דבר ממקום שגדל בו ולא מן
הממוצר אלא מן התלוש ותולדה דדס'
הוא שמתפרק מצדו מקשים (שנת דף
עג.): כלאחר יד. שאין דרך בני
אדם ליקן אלא לחלוצ ציד: ובמקום
לערא. שמתערב מכאזו: לנור.
המקלה מים מן הגג: קשקים.
קשים ועצבים שקוממים ומעכבים
את קלוחו ומימיו יולאים ומתפשטים
לגג ודולפין צית: כלאחר יד. ע"י
שינוי צרגלו. ומשום דלמר רב יוסף
הלכה בכולהו נקט לה הכא: וכמה.
היא פרישה: איכא דאמרי פני רב
יהודה. מתניתא ולא שמענא: בתוך
עשרים וארבעה חוש. שולד צנה:
עד

בצענא בשבת ואינו חושש מאי טעמא מתקן כלאחר יד הוא ובמקום
פסידא לא גזרו בה רבנן אמר רב יוסף הלכה כנחום איש גליא: פירש
לאחר עשרים וארבעה חדש וחזר כיונק שקץ: וכמה אמר רב
יהודה בר חביבא אמר שמואל ש'שלשה ימים איכא דאמרי תני רב
יהודה בר חביבא קמיה דשמואל שלשה ימים תנו רבנן מינקת שמת
בעלה בתוך עשרים וארבעה חדש הרי זו לא תתארו ולא תינשא
עד

וקשה לר"י הא דפריך התם אי דליכא סכנה אפילו בשבת נמי הוי ליה לאקשו"י אפי' אי ליכא סכנה לא דליכא סכנה אפילו בשבת נמי
על כן נראה דצרייתא דהתם פליגא אהך דהכא וכן משמע מדקאמר הכא הלכה כרבי מרינוס אמר ר' יונק
יד הוא. וא"ת אפילו לא הוי כלאחר יד נמי דהא אין דשה אלא צדיקת קרקע כדלמר צפק כלל גדול (שנת עה). גבי פועל חלון וכי
מימא אע"ג דחלון לא חשיב גידולי קרקע צהמה חשיבא גדולי קרקע כדלמריין צריש כלל מערבין (עירובין דף ט): דממעט דגיס מדמכני
צקרא צקר ולא מה הפרט מפורש גידולי קרקע כו' זה אין לומר דהי' דחשיבא צהמה גידולי קרקע מכל מקום כיון דגמרי מסממין
צעין ממא שיהיה גדל מן הקרקע כמו סממין דלגבי סממין לא חשיבא צהמה גדולי קרקע כדמוכח בהשוכר את הפועלים
(כ"מ דף פט). ושם דתניא דיש מה דיש מיוחד בצענת מלאכה כו' ילא החולץ והמגנן והמחנך שאינם גדולי קרקע ואין פועל אוכל בו
אלמא לגבי דבר הגדל ממנו מן הארץ לא חשיבא צהמה גדולי קרקע ויש לומר דלעטריך טעמא דהפכת דמפרק כלאחר יד הוא משום דרבי
יהודה דסבר דיש דשה שלא בגדולי קרקע דמחייב צפוע חלון נמי משום דש: ודיחן מוספות שנת עה: ד"ה מפרק:]

ממעבן ברגזו בצינעא בשבת. והא דלמר כל מקום שאסרו חכמים מפני מראית העין אפי' צדדרי חדרים אסור היינו דווקא
באיסור מלאכה דלורייתא כמו שזכרנו צהמה אכל לא כנגד העם (שנת דף סה). שאם יראו יסברו שצנן צנצן בשבת אכל הכא
לא יראו אלא מלאכה כלאחר יד דהויא דרבנן ולא גזרי רבנן לאסור צדדרי חדרים: [נוע"ש מוס' מ"ק ח: ד"ה ומסקנן:]

אף על פי פרק חמישי כתובות

ס.

רבי יהושע אומר אפילו ארבע וחמש שנים. אע"ג דהא ליכא
למימר ארבע וחמש שנים כדלמרי אינשי ואלפי' טוצא דמשמע
דוקא נקט עד חמש מדפריך מחבילתו על כתיפיו ומשני ארבי וארבי
חד שיעורא הוא מ"מ ליכא למיפרך השתא חמש שרי ארבע מציעא
דנקט ארבע לצריא וחמש לנחוש"ט:

החמרת בחלצה. כדלמריין
בצבורות (דף 1)
מואת הגמל: יבול' יהא חלב
מהלכי שמים טמא ודם מהלכי שמים
טמא. צמ"כ גרסי' צמר צמקום דם
וקאמר ת"ל זה אוליח חלץ שאינו נוהג
בכל פירוש דחלץ צהמה טהורה
מומר ולא אוליח את הצמר שהוא
נוהג בכל שאף צהמה טהורה אסור
צמר מן החי ת"ל זה טמא זה צלח
תעשה על אכילתו ואין צמר מהלכי
שמים כו' ואורי' צדין לפי ספרים
שלנו דדריש מהוא היתר חלץ ודם
וצין לת"כ דדריש מזה אחי שפיר
דמאי למעוטי חלץ צמר ודם כוליהו
מחד קרא כמו שמצינו צהמה
מקומות דממעטין מחד קרא כמה
דצרים כדלמריין צפק צהמה מן
ההקדש (משנה יט): דכמה פעמים
קאמר תמעול מעל ריבה ופליגא
השתא דצרייתא דפקר דם שחיטה
(כריתות כ: ושם) דממעט דם מהלכי
שמים מדמכני לעוף ולצהמה ויש
ספרים דממעטין חלץ מדמכני הוא
ודם מדמכני זה ויתמה לר"י דמנא
לן לאוקמא אדם דסברא הוא יותר
לאוקמא אצטר וזהמיר צמר מדם
דאין אסור צמר נוהג בכל אלא
מחיים אכל דם אסורו נוהג בכל צין
לגופי' חלץ לאסור חלבו
אדם שהחמרת במגעו א"ר
שחתמיר בחלבו ת"ל (ל)
וזה טמא זה שטא ואין
חלבו מהלכי בו: טמא אלא
טורח יכול אוציא את
החלב שאינו שוח בכל (ג)
ת"ל הוא הוא טמא ואין
חלב מהלכי בו: טמא אלא
טהור ואריש אפילו מצות
פרוש איש בו. ל"ק הא
דפריש הוא דלא פריש פי'
אם פריש מדדי אשה הוא
אסור מדברין וחילופא
בדם דתניא עד על (הכבד)
מבצ'ן ושל בין השנים
מבצ'ן ואסורלו ואינו חושש
פי' דם שפירש ממהלכי
בו אסור משום דמיחלף
בדם הבהמ: תניא ר'
מרינוס אומר גונה יונק
חלב בשבת ואינו חושש
חלב מפרק כלאחר יד
הוא ובמקום צערא לא
גזרו רבנן פי' יונק חלב
גזרו משום רפואה והוי
מפרק חלבו ממקום גידולו
כלאחר יד שאינו עושה
ביוזא בפי' והלכך
במקום צערא שרו ליה
רבנן ארי' ה' כ' מרינוס
עיי' מ"ש בפסקי ב' חרש
דפליג ר' מרינוס אדאבא
שאל דלא שרי התם אלא
ביוזא ולא בשבת: תניא
חורא איש גליא אומר
צנור שעלו בו קשקשים
ממעבן ברגזו בצינעא
בשבת ואינו חושש פי'
עלו בו קשקשים המעכבים
קלוח המים ומתוך כך
המים מתפשטים ודולקין
ממאי טעמא מתקן
לכ"א הוא ובמקום פסידא
לא גזרי רבנן אמר ר"י
פירש וחזר ה"ה כיוונק
שרי ומה ארי' ב"ח ג'
ימים: ת"ד מניקה שמת
בעלה בתוך כ"ד חודש
ה"ז לית ולא תתארו

גונה יונק חלב בשבת בו. לאו
צשיש זו סכנה איירי דל"כ
מאי איריא משום דהוי מפרק כלאחר
יד אפי' הוי מלאכה דלורייתא שרי
במקום סכנה וקשה לר"ת מהא
דלמר צפק דנשי (יבמות קד). אכל
שאל צמר יונק היינו מצהמה
טהורה צ"ט ופריך אי דליכא סכנה
אפילו בשבת נמי ואי דליכא סכנה
כו' ומשני לא צריכא דליכא צערא
ומפרק כלאחר יד הוא שנת דאסור
סקילה גזרו רבנן י"ט דאסור לאו
לא גזרו רבנן ומיזך דהתם מיירי
צנער של רעב והכא צנער של חולי
שהוא קרוצ לסכנה וצנצנת לא גזרו
סכנה אי דליכא סכנה אפילו בשבת נמי
על כן נראה דצרייתא דהתם פליגא אהך דהכא וכן משמע מדקאמר הכא הלכה כרבי מרינוס אמר ר' יונק
יד הוא. וא"ת אפילו לא הוי כלאחר יד נמי דהא אין דשה אלא צדיקת קרקע כדלמר צפק כלל גדול (שנת עה). גבי פועל חלון וכי
מימא אע"ג דחלון לא חשיב גידולי קרקע צהמה חשיבא גדולי קרקע כדלמריין צריש כלל מערבין (עירובין דף ט): דממעט דגיס מדמכני
צקרא צקר ולא מה הפרט מפורש גידולי קרקע כו' זה אין לומר דהי' דחשיבא צהמה גידולי קרקע מכל מקום כיון דגמרי מסממין
צעין ממא שיהיה גדל מן הקרקע כמו סממין דלגבי סממין לא חשיבא צהמה גדולי קרקע כדמוכח בהשוכר את הפועלים
(כ"מ דף פט). ושם דתניא דיש מה דיש מיוחד בצענת מלאכה כו' ילא החולץ והמגנן והמחנך שאינם גדולי קרקע ואין פועל אוכל בו
אלמא לגבי דבר הגדל ממנו מן הארץ לא חשיבא צהמה גדולי קרקע ויש לומר דלעטריך טעמא דהפכת דמפרק כלאחר יד הוא משום דרבי
יהודה דסבר דיש דשה שלא בגדולי קרקע דמחייב צפוע חלון נמי משום דש: ודיחן מוספות שנת עה: ד"ה מפרק:]

ממעבן ברגזו בצינעא בשבת. והא דלמר כל מקום שאסרו חכמים מפני מראית העין אפי' צדדרי חדרים אסור היינו דווקא
באיסור מלאכה דלורייתא כמו שזכרנו צהמה אכל לא כנגד העם (שנת דף סה). שאם יראו יסברו שצנן צנצן בשבת אכל הכא
לא יראו אלא מלאכה כלאחר יד דהויא דרבנן ולא גזרי רבנן לאסור צדדרי חדרים: [נוע"ש מוס' מ"ק ח: ד"ה ומסקנן:]

עין משפט
נר מצוה

ס א ב מ"י פ"א מהל'
אשוחט ה' טו טו"ש
אשוחט ה' פכ ספי' ה':
ס ב ג ד מ"י פ"ג מהל'
מחללות אסורות ה'
ד-ה סגם לאין קלה
טו"ש י"ד פ"י ס"א ספי'
ז:
ס ה ו מ"י פ"ו שם ה'
ב סגם לאין קטו
טו"ש ע"ס ס"ו ספי' י'
[וס' ו ספי' ט:]
ע ז מ"י פ"ח מהל' שנת
ה' ב סגם לאין סה
טו"ש י"ד פ"י ס"א שנת
ספי' ט:
ע א טו"ש פ"ח ס"י
שלו ספי' ט:
ע ב ט מ"י פ"ג מהל'
מחללות אסורות ה'
ה סגם לאין קלס טו"ש
י"ד פ"י ס"א פ"ז:

לענין רש"י

פליגדרי"א [פליגדרי"א].
להאחא.

תוספות ר"ד

ובשפמא: ת"ר תינוק יונק
והולך עד כ"ד חודש מכאן
ואילך כיוונק שקץ דברי
ר"א ר"י אומר אפילו עד
ו' ה': שנים פי' לאחר
כ"ד חודש וחזר ה"ה
כיוונק שקץ: אמר ר"י
ה' ה': וירוש' אמר מר
מכאן ואילך כיוונק שקץ
ורמיהו יכול חלב מהלכי
בו: טמא פי' אסור ודין
הוא ומה בהמה טמאה
שהקלה במגעו פי' שאינה
טמאה בחיים החמרת
בחלצה כדלפי' בבכורות
בגמל גמל תרי יומי חד
לגופי' חלץ לאסור חלבו
אדם שהחמרת במגעו א"ר
שחתמיר בחלבו ת"ל (ל)
וזה טמא זה שטא ואין
חלבו מהלכי בו: טמא אלא
טורח יכול אוציא את
החלב שאינו שוח בכל (ג)
ת"ל הוא הוא טמא ואין
חלב מהלכי בו: טמא אלא
טהור ואריש אפילו מצות
פרוש איש בו. ל"ק הא
דפריש הוא דלא פריש פי'
אם פריש מדדי אשה הוא
אסור מדברין וחילופא
בדם דתניא עד על (הכבד)
מבצ'ן ושל בין השנים
מבצ'ן ואסורלו ואינו חושש
פי' דם שפירש ממהלכי
בו אסור משום דמיחלף
בדם הבהמ: תניא ר'
מרינוס אומר גונה יונק
חלב בשבת ואינו חושש
חלב מפרק כלאחר יד
הוא ובמקום צערא לא
גזרו רבנן פי' יונק חלב
גזרו משום רפואה והוי
מפרק חלבו ממקום גידולו
כלאחר יד שאינו עושה
ביוזא בפי' והלכך
במקום צערא שרו ליה
רבנן ארי' ה' כ' מרינוס
עיי' מ"ש בפסקי ב' חרש
דפליג ר' מרינוס אדאבא
שאל דלא שרי התם אלא
ביוזא ולא בשבת: תניא
חורא איש גליא אומר
צנור שעלו בו קשקשים
ממעבן ברגזו בצינעא
בשבת ואינו חושש פי'
עלו בו קשקשים המעכבים
קלוח המים ומתוך כך
המים מתפשטים ודולקין
ממאי טעמא מתקן
לכ"א הוא ובמקום פסידא
לא גזרי רבנן אמר ר"י
פירש וחזר ה"ה כיוונק
שרי ומה ארי' ב"ח ג'
ימים: ת"ד מניקה שמת
בעלה בתוך כ"ד חודש
ה"ז לית ולא תתארו